

ŘÍMSKÝ PONTIFIKÁL

NOVĚ USPOŘÁDANÝ PODLE USTANOVENÍ
DRUHÉHO Vatikánského koncilu,
VYDANÝ PAPEŽEM PAVLEM VI.
A UPRAVENÝ PÉČÍ PAPEŽE FRANTIŠKA

USTANOVENÍ KATECHISTŮ

(EDITIO TYPICA 2021)

Concordat cum originali

✠ MARTIN DAVID
biskup ostravsko-opavský,
předseda Liturgické komise
České biskupské konference

Imprimatur

✠ JOSEF NUZÍK
arcibiskup olomoucký,
předseda České biskupské konference

V Praze dne 31. října 2025

Latinský Obřad ustanovení katechistů zveřejnila Kongregace pro bohoslužbu a svátosti 3. prosince 2021 (Prot. N. 627/21). Český překlad připravila Liturgická komise České biskupské konference a schválila Česká biskupská konference na svém 137. plenárním zasedání 17. – 18. 10. 2023. Dikasterium pro bohoslužbu a svátosti tento překlad potvrdilo 2. října 2025 (Prot N. 7/24).

CONGREGATIO DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 627/21

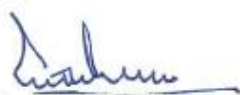
DECRETUM

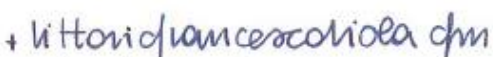
Ministerii Catechistarum institutione peracta ac disciplina a Summo Pontifice Francisco instaurata per Litteras Apostolicas *Antiquum Ministerium*, die 10 mensis maii 2021 Motu proprio datas, Congregatio de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum ritus apparavit de institutione Catechistarum.

Huiusmodi ritus Summus Pontifex Franciscus auctoritate Sua approbavit evulgarique iussit, ita ut a die 1 mensis ianuarii 2022 lingua latina adhibeantur, lingua autem vernacula a die quem Conferentiæ Episcopales pro sua ditione statuerint, postquam translationes in linguas vernaculas et adaptationes rituales approbaverint et confirmationem aut recognitionem a Congregatione de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum obtinuerint.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Congregationis de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 3 mensis decembris 2021, in memoria sancti Francisci Xavier, presbyteri.

+
✠ Arturus Roche
Præfectus

+
✠ Victorius Franciscus Viola, O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 7/24

BOHEMIÆ ET MORAVIÆ

Instante Excellentissimo Domino Ioanne Graubner, Archiepiscopo Pragensi et tunc Præsidente Conferentiæ Episcoporum Bohemiæ et Moraviæ, litteris die 6 mensis novembris 2023 datis, vigore facultatum huic Dicasterio a Summo Pontifice LEONE XIV tributarum, textum translationis in linguam *bohemicam* partis Pontificalis Romani cui titulus est *De Institutione Catechistarum*, ab eadem Conferentia Episcoporum ad normam iuris diebus 7 iulii et 17 octobris 2023 approbatum, prout in adiecto exstat exemplari, legitimis aptationibus recognitis, perlibenter confirmamus.

In textu imprimendo inseratur ex integro hoc Decretum. Eiusdem insuper textus impressi duo exemplaria ad hoc Dicasterium transmittantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 7 mensis augusti 2025.

+VictoriusFranciscusViola d/m

✠ Victorius Franciscus Viola, O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

Christophorus Marcjanowicz

R.D. Christophorus Marcjanowicz
Subsecretarius

ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

DEKRET

č. j. 612/2025

Jak učí Druhý vatikánský koncil, „laici mohou být povoláni různým způsobem ještě k bližší spolupráci s apoštolátem hierarchickým, podobně jako muži a ženy, kteří pomáhali apoštolu Pavlovi při hlásání evangelia a mnoho pracovali v Pánu.“¹

Na základě apoštolského listu papeže Františka *Antiquum ministerium* z 10. května 2021 vydala Kongregace pro bohoslužbu a svátosti obřad ustanovení katechistů (Prot. N. 627/21). Integrálním doplňkem českého překladu tohoto obřadu je Směrnice České biskupské konference o službě katechisty.

Český překlad obřadu potvrdilo Dikasterium pro bohoslužbu a svátosti (Prot. N. 7/2024) a dovolilo, aby byl zveřejněn.

V Praze dne 31. října 2025, v den památky sv. Wolfganga

✠ Mons. Josef Nuzík,
arcibiskup olomoucký,
předseda České biskupské konference

¹ 2. vatikánský koncil. Konstituce *Lumen gentium*, č. 31. In Dokumenty II. vatikánského koncilu.

První kapitola

USTANOVENÍ KATECHISTŮ VE MŠI

1. K obřadu je nutno připravit:
a) to, co je nezbytné pro slavení mše;
b) Římský pontifikál;
c) kříž, který se má katechistům předávat;
d) sedadlo pro biskupa;
e) sedadla pro katechisty, kteří mají být ustanoveni, rozmístěná na vhodném místě presbytáře tak, aby věřící mohli na liturgický úkon dobře vidět;
f) jestliže se svaté přijímání podává pod obojí způsobou, dostatečně velký kalich.

2. Může se použít mešních textů *Za služebníky církve* nebo *Za laiky* nebo *Za misie* nebo *Za novou evangelizaci* (podle potřeby se přitom změní, zvláště v některých modlitbách, gramatický rod a číslo) s vlastními biblickými čteními. Použije se bílá nebo sváteční liturgická barva.

Je vhodné, aby biskup ustanovoval katechisty v té farnosti, kde dlouhodobě spolupracovali a kde je věřící znají.

Ve dnech uvedených v tabulce liturgických dnů pod č. 1–9 se však používají mešní texty z příslušného dne.

Když se nepoužívají mešní texty za různé potřeby, lze jedno ze čtení vybrat z těch, která se v lekcionáři předkládají pro obřad ustanovení, a to kromě dní uvedených v tabulce liturgických dnů pod č. 1–4.²

3. Vstupní obřady a bohoslužba slova včetně evangelia se konají jako obvykle.

4. Texty, které se v obřadech ustanovení předkládají, je nutno upravit co do rodu a čísla.

5. Po evangeliu biskup usedne na katedru nebo na sedadlo připravené na nějakém vhodnějším místě, přijme mitru, a když je to vhodné, i berlu. Všichni sedí a jáhen nebo kněz, který je k tomu určený, zavolá kandidáty (kandidátky) těmito nebo podobnými slovy:

Prosím ty, kdo mají být ustanoveni (ustanoveny) ke službě katechistů (katechistek), aby předstoupili (předstoupily).

² Srov. *Caeremoniale Episcoporum*, Appendix II.

Potom volá jednotlivé kandidáty (kandidátky) jménem.

Každý (každá) z nich řekne:

Zde jsem.

a předstoupí před biskupa; pozdraví ho úklonou hlavy a vrátí se na své místo.

6. Pak biskup pronáší homilii; v ní přítomným osvětlí jednak přednesené texty Písma svatého, jednak službu katechisty. V závěru homilie osloví kandidáty (kandidátky) těmito nebo podobnými slovy:

(Oslovení)

Než se Pán Ježíš Kristus vrátil k Otci, přikázal svým učedníkům, aby kázali evangelium až na konec světa. Církev toto přikázání ode dne Letnic, posilována Duchem Svatým, věrně plní v každé době a na každém místě: prostřednictvím slov a příkladu nespočetných svědků předává víru. Sám Duch nepřestává církev pro společné dobro zahrnovat různorodostí svých darů.

V životě a činnosti církve mají jako ti, kdo se podílejí na úkolu Krista kněze, proroka a krále, svou aktivní roli všichni pokřtění. Některým z nich se dostává jedinečného povolání, aby vykonávali služby ustanovené církví.

A teď jste vy, kteří už soustavně pracujete pro křesťanskou obec, povolávání ke stálé službě katechisty, abyste s velkým nadšením žili (žily) apoštolským duchem podle příkladu těch mužů a žen, kteří pomáhali Pavlovi a ostatním apoštolům šířit evangelium.

Vaše služba ať je vždycky založena na hlubohém životě modlitby, ať se buduje na zdravé nauce a ať je ožívována opravdovou apoštolskou horlivostí.

Lidi, kteří jsou daleko, přivádějte k církvi; obětavě spolupracujte na předávání Božího slova; vytrvale pěstujte smysl pro místní církev – farnost je něco jako její základní buňka.

Jako svědkové víry, učitelé a mystagogové, průvodci a pedagogové, kteří učí jménem církve, budete svou práci konat ve spojení s vysvěcenými služebníky v různých formách apoštolátu, budete společně odpovědní za poslání, které církvi uložil Kristus, budete stále připraveni odpovídat každému, kdo se vás bude ptát po důvodech vaší naděje.

7. Po promluvě biskup odloží berlu a mitru, vstane a všichni vstanou s ním. Kandidáti (kandidátky) si před ním kleknou. Biskup se sepjatýma rukama vyzve věřící k modlitbě:

(Oslovení)

Pokorně prosme Pána,
aby naplnil svým požehnáním ty,
které posílil milostí křtu a
vyvolil ke službě katechistů (katechistek),
a aby je upevnil k věrné službě v církvi v N diecézi.

Pak se všichni chvíli mlčky modlí.

8. Potom biskup stojí s rozpjatýma rukama a říká nad kandidáty (kandidátkami) modlitbu požehnání:

Otče,
ty nám dáváš podíl na poslání Krista, svého Syna,
a staráš se o svou církev množstvím darů;
požehnej ✠ těmto svým synům (dcerám),
kteří byli vyvoleni (které byly vyvoleny)
ke službě katechistů (katechistek).
Dej, prosíme, aby jejich život niterně vyrůstal ze křtu
a aby spolupracovali (spolupracovaly) se svými pastýři
v různých druzích apoštolátu
při budování tvého království.
Skrze Krista, našeho Pána.

Všichni odpovědí:

Amen.

9. Potom si všichni sednou. Biskup se posadí a přijme mitru. Kandidáti (kandidátky) vstávají a přistupují k biskupovi a on jim jednotlivě předává kříž se slovy:

Přijmi toto znamení naší víry,
kříž, z kterého Kristus učil pravdu a lásku,
a hlásej Krista svým životem, jednáním i slovem.

Katechista (katechistka) odpoví:

Amen.

Mezitím, zejména když je kandidátů (kandidátek) mnoho, se může zpívat žalm 98 (97) nebo jiný vhodný zpěv.

10. Mše pak pokračuje obvyklým způsobem buď vyznáním víry, když se má říkat, nebo přímluvami. Do nich ať se zařadí zvláštní prosby za právě ustanovené katechisty a katechistky.

Druhá kapitola

USTANOVENÍ KATECHISTŮ PŘI BOHOSLUŽBĚ SLOVA

11. Biskup si může vzít na albu pektorál, štólu a pluviál příslušné barvy; anebo si může vzít jen pektorál a štólu na rochetu a mozettu – v tom případě nepoužívá mitru a berlu.

12. Před pozdravem biskupa může slavení začít antifonou nebo vhodným zpěvem.

13. Potom biskup říká:

Modleme se.

Bože, tys dal služebníkům své církve naučení,
že nemají chtít, aby jim druzí sloužili,
ale že sami mají sloužit bratřím a sestrám;
dej, prosíme, ať jsou pečliví ve své práci,
vlídní ve své službě a vytrvalí v modlitbě.
Skrze Krista, našeho Pána.

Všichni odpovědí:

Amen.

14. Bohoslužba slova se koná stejným způsobem jako ve mši, mezi čtení se vhodně vkládají mezizpěvy.

15. Ustanovení katechistů probíhá způsobem popsáním výše v č. 4–9.

16. Obřad ustanovení se uzavírá přímlovami a modlitbou Páně. Potom biskup, pokud ji používá, přijímá mitru a s rozpjatýma rukama zdraví lid slovy:

Pán s vámi.

Všichni odpovědí:

I s tebou.

Potom biskup s rukama vztaženýma nad věřící, kterým má žehnat, pokračuje:

Pokoj Boží, převyšující všechno chápání,
ať střeží vaše srdce i vaše myšlenky,
abyste nepřestávali poznávat a milovat Boha
i jeho Syna, našeho Pána Ježíše Krista.

Všichni odpovědí: Amen.

Potom biskup, pokud ji používá, přijme berlu a říká:

Požehnej vás všemohoucí Bůh,

tříkrát dělá nad lidem znamení kříže a říká:

Otec ✠ i Syn ✠ i Duch ✠ Svatý.

Všichni odpovědí:

Amen.

Potom jáhen se sepjatýma rukama a obrácen k lidu říká:

Jděte a služte Boží církvi.

Všichni odpovědí:

Bohu díky.

A odcházejí.

Třetí kapitola

BIBLICKÁ ČTENÍ PRO USTANOVENÍ KATECHISTŮ

I.
ČTENÍ ZE STARÉHO ZÁKONA

1

Ex 3,1–6.9–12

Já budu s tebou.

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Mojžíš pásł stádo svého tchána Jithra, midjanského kněze. Když jednou vyhnal stádo za step, přišel k Boží hoře Chorebu. Tu se mu zjevil Hospodinův anděl v plameni ohně, který šlehal ze středu keře. Díval se, a hle — keř hořel plamenem, ale neshořel. Mojžíš si řekl: »Půjdu se podívat na ten zvláštní zjev, proč keř neshoří.« Když Hospodin viděl, že se přichází podívat, zavolal ze středu keře: »Mojžíši, Mojžíši!« A on odpověděl: »Tady jsem!« Bůh řekl: »Nepřibližuj se sem, zuj opánky ze svých nohou, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.«

A pokračoval: »Já jsem Bůh tvého otce, já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův!« Mojžíš zahalil svou tvář, neboť se bál pohlédnout na Boha. Ten mu řekl: »Křik synů Izraele pronikl ke mně, viděl jsem útlak, kterým je Egypťané utiskují. Jdi tedy, já tě posílám k faraonovi, abys můj lid, syny Izraele, vyvedl z Egypta.«

Mojžíš pravil Bohu: »Kdo jsem já, abych šel k faraonovi a vyvedl syny Izraele z Egypta?« Bůh Mojžíšovi odpověděl: »Já budu s tebou a to ti bude znamením, že tě posílám: až vyvedeš lid z Egypta, budete se klanět Bohu na této hoře.«

2

Iz 52,7–10

Všechny končiny země uzří spásu našeho Boha.

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Jak je krásné vidět na horách
nohy posla, který přináší radostnou zprávu,
který zvěstuje pokoj,
hlásá blaho a oznamuje spásu,
který praví Siónu: »Bůh tvůj kraluje!«

Slyš! Tvoji strážní pozdvihují hlas
a jásají spolu,
neboť vidí na vlastní oči,
jak se Hospodin vrací na Sión.
Radujte se a jásejte vespolek,
jeruzalémské trosky,
neboť Hospodin utěšil svůj lid,
vykoupil Jeruzalém.

Obnažil Hospodin své svaté rámě
před očima všech národů
a všechny končiny země
uzří spásu našeho Boha!

3

Mdr 13,1-9

Když dovedli prozkoumat svět, jak to, že nenašli jeho Pána?

Čtení z knihy Moudrosti.

Od přirozenosti byli zajisté pošetilí všichni lidé,
kteří neměli znalost Boha
a z toho, co viděli dobrého, nemohli poznat toho, kdo je,
ani při pohledu na díla nepoznali umělce,
ale pokládali oheň nebo vítr nebo hbitý vzduch
nebo okruh hvězd nebo mohutnou vodu
nebo nebeská světla za bohy, vládce světa.
Jestliže uchvácení jejich krásou je považovali za bohy,
měli poznat, oč je krásnější jejich Pán,
vždyť je stvořil sám původce krásy.
Jestliže žasli nad jejich silou a působením,
měli z toho pochopit, oč je silnější jejich tvůrce.
Neboť z velikosti a krásy tvorstva
srovnáním lze poznat jejich stvořitele.
Avšak ti zasluhují jen malou výtku,
vždyť snad jenom bloudí,
když hledají Boha v touze ho najít.
Vždyť se obírají jeho činy
a snaží se je proniknout,

ale dávají se strhnout zdáním,
protože už to, co vidí, je krásné.
Avšak ani ti nejsou bez omluvy.
Přece když mohli tolik poznat,
že dovedli prozkoumat svět,
jak to, že přitom tím spíše nenašli jeho Pána?

II. ČTENÍ Z NOVÉHO ZÁKONA

1

Sk 18,23–28

Apollos dokazoval z Písma, že Ježíš je Mesiáš.

Čtení ze Skutků apoštolů.

Po krátkém pobytu v Antiochii Pavel odtamtud odešel a po pořádku procházel galatský kraj a Frýgii a utvrzoval všechny učedníky.

Mezitím přišel do Efesu jeden Žid, jmenoval se Apollos a pocházel z Alexandrie. Byl to dobrý řečník a výborně se vyznal v Písmu. Byl poučen v nauce Páně, mluvil nadšeně a uměl přiléhavě vykládat o Ježíšovi, ačkoli znal jen křest Janův. Začal tedy neohroženě mluvit v synagoze. Když ho slyšeli Priscilla a Akvila, vzali ho k sobě a ještě důkladněji mu vyložili Boží nauku.

Když pak chtěl jít do Achaje, bratři mu to schvalovali a napsali tamějším křesťanům, aby ho přijali. Když tam přišel, prokázal svými schopnostmi obdrženými od Boha vynikající služby věřícím, neboť pádně usvědčoval židy a veřejně jim dokazoval z Písma, že Ježíš je Mesiáš.

2

1 Kor 1,22–31

My kážeme Krista ukřižovaného.

Čtení z první listu svatého apoštola Pavla Korint'ánům.

Bratři a sestry!

Židé si přejí zázraky, Řekové zase hledají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Židy to uráží a pohané to pokládají za hloupost. Ale pro ty, kdo jsou povoláni, ať jsou to židé, nebo pohané, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť »pošetilá« Boží věc je moudřejší než lidé a »slabá« Boží věc je silnější než lidé.

Jen se podívejte, bratři, komu se u vás dostalo povolání! Není tu mnoho moudrých lidí podle lidských měřítek, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených.

A přece: ty, které svět pokládá za pošetilé, vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a ty, kteří jsou ve světě bezmocní, vyvolil si Bůh, aby zahanbil mocné, a ty, které svět má za neurozené a méněcenné, dokonce i ty, kteří nejsou vůbec nic, vyvolil si Bůh, aby zlomil moc těch, kteří jsou »něco«, aby se žádný smrtelník nemohl před Bohem vynášet.

A od něho pochází to, že jste spojeni s Kristem Ježíšem. Jeho nám Bůh poslal jako dárce moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení. Tak se splnilo, co je v Písmě: „Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.“

3

Flp 4,4-9

Mějte zájem o všechno, co je nevinné.

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Filipanům.

Bratři a sestry!

Radujte se stále v Pánu, opakují: Radujte se! Vaše ušlechtilost ať je známá všem lidem. Pán je blízko.

O nic nemějte starost! Ale ve všem předkládejte Bohu své potřeby v modlitbě a prosbě s děkováním. Pak Boží pokoj, který převyšuje všechno pomyšlení, uchrání vaše srdce a vaše myšlenky v Kristu Ježíši.

Konečně, bratři, mějte zájem o všechno, co je pravdivé, co je čestné, co je spravedlivé, co je nevinné, co je milé, co slouží dobré pověsti, a o každou zdatnost nebo činnost, která si zasluhuje chválu.

Dělejte i nadále to, čemu jste se ode mě naučili, co jste ode mě převzali, ode mě slyšeli a na mně viděli. A Bůh, dárce pokoje, bude s vámi.

III.

RESPONSORIÁLNÍ ŽALMY

1

Žl 16(15),1-2a+5.7-8.11 Odp.: srov. 5a

Odp.: Ty jsi, Bože, mým dědičným podílem.

Ochraň mě, Bože, neboť se utíkám k tobě.

Pravím Hospodinu: »Ty jsi můj Pán.«

Ty jsi, Hospodine, mým dědičným podílem i mou číší,
ty mně zachovááš můj úděl.

Odp.

Velebím Hospodina, že mi byl rádcem,
k tomu mě i za noci vybízí mé nitro.
Hospodina mám neustále na zřeteli,
nezakolísám, když je mi po pravici.

Odp.

Ukážeš mi cestu k životu,
u tebe je hojná radost,
po tvé pravici je věčná slast.

2

Žl 19(18),2-3.4-5 Odp.: srov. 5a

Odp.: Všude na zemi pronikl jejich hlas.

Nebesa vypravují o Boží slávě
a dílo jeho rukou zvěstuje obloha.
Den dni o tom podává zprávu,
noc noci sděluje poučení.

Odp.

Není to slovo a nejsou to řeči,
jejichž hlas by nebylo slyšet.
Do celé země vychází jejich hlahol,
až na konec země jejich slova.

Odp.

3

Žl 100(99),2.3.4.5 Odp.: 3c

Odp.: Jsme jeho lid a stádce jeho pastvy.

Plesejte Hospodinu, všechny země,
služte Hospodinu s radostí,
vstupte před něho s jásotem!

Odp.

Uznejte, že Hospodin je Bůh:
on nás učinil, a my mu náležíme,
jsme jeho lid a stádce jeho pastvy.

Odp.

Vstupte do jeho bran s díkem,
do jeho nádvoří s chvalozpěvem,
slavte ho, žehnejte jeho jménu!

Odp.

Neboť Hospodin je dobrý,
jeho milosrdenství je věčné,
po všechna pokolení trvá jeho věrnost.

IV. AKLAMACE PŘED EVANGELIEM

1 Jan 8,12
(Aleluja.) Já jsem světlo světa, praví Pán,
kdo mě následuje, bude mít světlo života. (Aleluja.)

2 Jan 12,26
(Aleluja.) Jestliže mi kdo chce sloužit, ať mě následuje, praví Pán;
a kde jsem já, tam bude i můj služebník. (Aleluja.)

V. EVANGELIA

1 Lc,12,39-48
Kdo mnoho dostal, od toho se mnoho očekává.

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš řekl svým učedníkům:

»Uvažte tohle: kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, nenechal by ho prokopat se do domu. I vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.«

Petr se ho zeptal: »Pane, říkáš toto podobenství jenom nám, nebo všem?«

Pán řekl: »Kdo je tedy ten věrný a rozvážný správce, kterého pán ustanoví nad svým služebnictvem, aby jim dával včas přiděl jídla? Blaze tomu služebníkovi, kterého pán při svém příchodu najde, že to dělá! Opravdu, říkám vám: Ustanoví ho nad celým svým majetkem. Kdyby si však onen služebník pomyslí: ‚Můj pán hned tak nepřijde,‘ a začal tlouci čeledíny a děvečky, jíst, pít a opíjet se, přijde pán toho služebníka v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou netuší, ztrestá ho a odsoudí ho ke stejnému údělu s nevěřícími.

Služebník, který zná vůli svého pána, a přece nic podle jeho vůle nepřipraví a nezařídí, dostane mnoho ran. Ten však, kdo ji nezná, a udělá to, co zasluhuje bití, dostane jich méně. Kdo mnoho dostal, od toho se mnoho očekává, a komu se mnoho svěřilo, od toho se bude víc žádat.«

Já jsem přišel na svět jako světlo, aby žádný, kdo věří ve mne, nezůstal v temnotě.

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš zvolal hlasitě:

»Kdo věří ve mne, věří ne ve mne, ale v toho, který mě poslal; a kdo vidí mne, vidí toho, který mě poslal.

Já jsem přišel na svět jako světlo, aby žádný, kdo věří ve mne, nezůstal v temnotě. Kdo moje slova poslouchá, ale nezachovává, toho já nesoudím; vždyť jsem nepřišel, abych svět soudil, ale abych svět spasil.

Kdo mnou pohrdá a moje slova nepřijímá, má svého soudce: to slovo, které jsem hlásal, bude ho soudit v poslední den. Neboť já jsem nemluvil sám ze sebe, ale Otec, který mě poslal, ten mi dal příkaz, co mám říkat a co hlásat. A já vím, že jeho příkaz je věčný život. Co tedy já mluvím, mluvím tak, jak mi to pověděl Otec.“

ČESKÁ BISKUPSKÉ KONFERENCE

SMĚRNICE
O SLUŽBĚ KATECHISTY

Bůh „chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu“ (1 Tim 2,42). Proto Boží Duch vede ty, kdo uvěřili v Ježíše Krista, aby slovy i skutky svědčili o trojjediném Bohu, sloužili bližním v jejich potřebách, získávali Pánu učedníky a pomáhali jim osvojovat si jeho smýšlení. Toto povolání a poslání je společné celé církvi – a jmenovitě také věřícím laikům (*Christifideles laici*). Každého z nich Bůh volá ke svatosti, to je k dokonalosti lásky a k věrohodnému svědectví Kristu v každodenním osobním, rodinném, pracovním a společenském životě.³ Některé muže a ženy pak Duch naplňuje apoštolskou horlivostí a umožňuje jim, aby zásadním a vytrvalým způsobem přispívali „k šíření víry a církve“,⁴ tedy k tomu, aby i druzí, „povzbuzení v srdci a spojení láskou, hluboce pochopili a plně poznali Boží tajemství, jímž je Kristus“ (Kol 2,2).

Veden tímto vědomím a ohledy na pastorační potřeby naší doby doplnil papež František rozhodnutí papeže sv. Pavla VI. o trvalé službě lektora a akolyty tím, že tato ministeria zpřístupnil ženám, a potom ještě nově ustanovil trvalou službu katechisty.⁵ Spolu s tím také pověřil biskupské konference, aby ji uvedly do praxe, rozhodly o kritériích pro její přijetí i pro její výkon a o nezbytné formaci. Tomu odpovídá následující směrnice České biskupské konference:

§ 1

Povaha služby

1. Služba katechisty má ráz specifického povolání. Boží Duch povzbuzuje věřícího laika, ženu či muže, aby v místní církvi přebíral spoluzodpovědnost za hlásání evangelia, předávání života víry a péči o společenství věřících. Biskup toto apoštolské charisma uznává a jménem Ježíše Krista pak věřícím laikům trvale svěřuje službu katechisty. Činí tak obřadem, který je konán při veřejné liturgické slavnosti, aby díky tomu katechisté konali službu víře „s větší autoritou u lidu“.⁶

2. Katechisté jsou ustanoveni k apoštolské „službě slova“ (srov. Sk 6,4: *diakonia tú logú*), kterou mají podle povahy svého obdarování konat prvním hlásáním, jež uvádí do

³ *Katechismus katolické církve*, č. 897–913; Jan Pavel II., posynodní apoštolský list *Christifideles laici* o povolání a poslání laiků ve světě z 30. prosince 1988, Praha 1996.

⁴ Druhý vatikánský koncil, dekret *Ad gentes*, čl. 17; srov. Papežská rada pro novou evangelizaci, *Direktorium pro katechezi*, Karmelitánské nakladatelství, Praha 2022.

⁵ Pavel VI., apoštolský list *Ministeria quaedam* z 15. srpna 1972 [AAS 64 (1972) 529–534]; František, apoštolský list *Spiritus Domini* z 10. ledna 2021; týž, apoštolský list *Antiquum ministerium* z 10. května 2021; Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, *List předsedům biskupských konferencí o obřadu ustanovení katechistů* z 13. prosince 2021.

⁶ Druhý vatikánský koncil, dekret *Ad gentes*, čl. 17.

kérygmatu, vzděláním dětí, mládeže a dospělých, jež uschopňuje k novému životu v Kristu a připravuje ke svátostem křesťanské iniciace, i doprovázením a trvalou formací, jež pokřtěným umožňuje, aby byli připraveni „obhájit se před každým, kdo se ptá po důvodech jejich naděje“ (1 Petr 3,15). Proto jsou katechisté povoláni také k tomu, aby hledali nové a odvážné způsoby hlásání evangelia a misijního působení, které umožní podnítit a znovu probudit víru v srdcích těch, kteří ji už nevnímají jako potřebnou.

3. Vedle toho může biskup s přihlédnutím k pastoračním potřebám místní církve katechistovi svěřit i další formy apoštolátu: vedení společné modlitby, zejména nedělní liturgie v nepřítomnosti kněze nebo jáhna; doprovázení nemocných; vedení pohřebních obřadů; formace a vedení ostatních katechistů; koordinace pastoračních iniciativ; lidský rozvoj dle sociální nauky církve; pomoc chudým; různé služby v rámci kategoriální pastorage; podpora vztahu mezi společenstvím a svěcenými služebníky. Biskup může delegovat katechistům, kteří jsou toho opravdu hodni a dobře připraveni, pověření vykonat tzv. malé (nebo jednoduché) exorcismy. Při nedostatku kněží může biskup katechistovi svěřit podíl na pastorační péči o farnost; spolu s tím ustanoví kněze, který bude jeho působení řídit mocí a zmocněními faráře.⁷

§ 2

Podmínky

1. Kandidáty služby katechisty (dále jen „kandidát“) mohou být věřící laici, ženy či muži, kteří

- a) završili 30 let a osvědčili se jako osoby lidsky zralé a vyrovnané;
- b) přijali svátosti křesťanské iniciace a žijí v souladu s vírou, mravy a disciplínou katolické církve;
- c) jsou pokojně a aktivně začleněni do společenství věřících jako věrní spolupracovníci kněží a jáhnů, ochotní konat službu tam, kde je to třeba;
- d) doložili pevnou vůli věrně sloužit Bohu a pomáhat křesťanskému lidu tím, že vyzráli v předchozí zkušenosti s katechetickou, respektive pastorační činností, kterou soustavně konali po dobu alespoň 10 let;
- e) získali náležitou formaci podle § 3;
- f) předložili diecéznímu biskupovi svobodně napsanou a podepsanou žádost o ustanovení ke službě katechisty.

2. Je žádoucí, aby do služby katechisty nebyli ustanovováni:

- a) ti, kdo započali cestu k jáhenskému a kněžskému svěcení a zejména ti, kdo byli přijati mezi kandidáty jáhenství a kněžství;
- b) ti, kdo sice aktivně působí ve farních nebo diecézních strukturách, nikoli však ve spojení s katechetickou praxí;
- c) ti, kdo vykonávají službu výhradně pro členy církevního hnutí;

⁷ Kodex kanonického práva, kán. 517 § 2.

- d) ti, kdo vyučují katolické náboženství ve školách, pokud nevykonávají také jiné církevní úkoly ve službě farnosti nebo diecéze.

§ 3

Formace

1. Do služby katechisty je přijímán kandidát, který splnil všechny tyto předpoklady:

- a) dosáhl na teologické fakultě akademický titul
 - bakalář v oblasti teologických věd, má-li mu být svěřen některý z jednodušších úkolů uvedených v § 1 odst. 2-3, nebo
 - magistr v oblasti teologických věd, má-li mu být svěřen některý z náročnějších úkolů uvedených v § 1 odst. 2-3, nebo
 - magistr v oblasti teologických věd nebo v oblasti pedagogických věd zaměřených na přípravu učitelů náboženství, má-li mu být svěřen úkol učitele náboženství na základní či střední škole;⁸
- b) absolvoval v přiměřené míře programy celoživotního vzdělávání zaměřené na rozvoj
 - teologických vědomostí,
 - pedagogických, didaktických a katechetických dovedností,
 - prevence v oblasti sexuálního zneužívání,
 - bezpečnosti práce a první pomoci.

2. Biskup může ze závažných důvodů povolat ke službě katechisty i věřícího laika, který nesplnil beze zbytku požadavky stanovené v odst. 1, ale dlouholetou katechetickou, respektive pastorační službou osvědčil nezbytné vědomosti a dovednosti a spolu s tím také splnil podmínky uvedené v § 2.

3. Katechisté jsou zavázáni k trvalé lidské, intelektuální a duchovní formaci.

§ 4

Postup

1. Biskup vede věřící k tomu, aby znali povahu služby, kterou katechisté konají, a aby je přijali jako „svědky víry, učitele a mystagogy, doprovázející a pedagogy, kteří učí jménem církve“.⁹

2. Biskup vede kněze a jáhny k tomu, aby s respektem přijímali skutečnost, že katechisté mají na základě svého povolání odpovědnost za oblast pastorační, která jim byla svěřena, a aby s nimi ochotně spolupracovali.¹⁰

⁸ § 14 písm. a) a § 16 odst. 1 písm. b) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

⁹ Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, *Ritus De Institutione Catechistarum* z 13. prosince 2021.

¹⁰ Druhý vatikánský koncil, konstituce *Lumen gentium*, čl. 37: „Duchovní pastýři [...] ať uznávají a podporují důstojnost a odpovědnost laiků v církvi; ať rádi využívají jejich moudrých rad, svěřují jim s důvěrou úkoly ve službě církve a ponechávají jim svobodu a prostor k jednání, ba ať je povzbuzují k tomu, aby se dávali do práce i z vlastního podnětu. S otcovskou láskou ať v Kristu pečlivě zvažují všechny podněty, žádosti a přání, která přednášejí laici.“

3. Biskup vede katechisty k tomu, aby svou „laickou službu“, jež je založena na společném křestním stavu a královském kněžství a jež se „zásadně liší od svěcené služby“, konali ve spolupráci se svěcenými služebníky a pod jejich vedením.¹¹

4. Biskup kněze, jáhny i věřící laiky povzbuzuje, aby byli vnímaví vůči tomu, zda se u někoho projevuje povolání ke službě slova, a aby případné kandidáty představili biskupovi. Kněz tak zpravidla činí tím, že biskupovi předloží kandidátovu žádost o ustanovení ke službě katechisty spolu se svým dobrozdáním (*testimonium*) a s dalšími dokumenty, jimiž jsou: křestní list, životopis, doklady o dosaženém vzdělání a žije-li kandidát ve stavu manželském, také souhlas manžela či manželky.

5. Biskup se s kandidátem sejde k osobnímu rozhovoru, aby byl schopen posoudit, zda se u něj projevuje povolání ke službě katechisty. Poté rozhodne o dalším postupu. Může požadovat, aby kandidát doplnil svou formaci dle § 3 odst. 1.

6. Ustanovení do trvalé služby katechisty probíhá v souladu s platným ritem. Zpravidla se tak děje při mši svaté ve farnosti nebo v jiném společenství, kde má katechista působit.¹²

7. Biskup katechistovi uděluje kanonickou misii, jež je nezbytnou podmínkou působení jménem církve. Je-li to zapotřebí, upřesní dekretem konkrétní rozsah katechistovy služby.

8. Biskup odejme kanonickou misii katechistovi, který pozbyl předpoklady uvedené v § 2, či z jiných vážných důvodů.

9. Biskup učiní potřebná opatření, aby farní či diecézní struktura, ve které katechista působí, dostatečnou měrou zabezpečovala provozní prostředky pro jeho činnost.

10. Biskup může určit kněze či jáhna, jemuž svěří duchovní péči o katechisty na jejich osobní cestě ke svatosti v plném společenství s církví.

11. Pokud chce biskup změnit rozsah nebo místo výkonu katechistovy služby, činí tak změnou dekretu dle odst. 7, avšak po předchozí domluvě s ním a případně i s jeho manželským partnerem, neboť věřící laik není vůči biskupovi vázán stejným druhem poslušnosti jako svěcený služebník. Rozsah katechistovy služby musí být úměrný jeho formaci.

¹¹ Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, *List předsedům biskupských konferencí o obřadu ustanovení katechistů*, č. 2 a 4. Srov. Druhý vatikánský koncil, konstituce *Lumen gentium*, čl. 37: „Laici [...] ať přijímají ochotně a s křesťanskou poslušností to, co stanoví duchovní pastýři jako Kristovi zástupci, jako učitelé a vedoucí církve. Ať v tom následují příklad Krista, který svou poslušností až k smrti otevřel všem lidem blaženou cestu svobody Božích dětí.“

¹² Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, *Ritus De Institutione Catechistarum*.

12. V případě, že je katechistovi svěřena služba takového rozsahu, který ji neumožňuje vykonávat dobrovolnicky, postará se biskup spravedlivou odměnou o jeho slušné živobytí a o sociální zabezpečení.¹³

§ 5

Závěrečná ustanovení

1. Tato směrnice je stanovena na zkušební dobu pěti let.
2. Tato směrnice nabývá platnosti a účinnosti dne 1. 1. 2024.

¹³ Druhý vatikánský koncil, dekret *Ad gentes*, čl. 17.